

7/2119 495-3-

T.C
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

SAYI : SPGM/373-343
KONU : Yazılı Soru Önergesi.

2 1 Haziran 2000

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 29 Mayıs 2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2119-5741/
13785 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın M. Murat S¼kmenoĐlu'nun ilgide kayıtlı yazılarına konu
soru önergelerinin yanıtları ilişikte sunulmuŐtur.

Saygılarımla arzederim.

19574
Emil CEM
Bakan

EK: 4 s.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MURAT SÖKMENOĞLU'NUN**SAYIN BAKANIMIZA YAZILI SORULARI VE YANITLARI**

Soru 1: Avrupa Birliği ile entegrasyon süreci içinde çok önemli jeopolitik ve jeostratejik imkanlara sahip olan Türkiye; vakit kaybetmeden, Lozan'ı unutmadan, unutturmadan iç dinamiklerini Avrupa Birliği yolunda ne zaman harekete geçirecektir? Harekete geçilmiş ise hangi boyutta olmuştur?

Cevap 2: Bilindiği üzere, AB ile entegrasyon süreci esas itibariyle bir uyum sürecidir. Türkiye, Helsinki Zirvesi ile başlayan bu süreçte, diğer adaylar gibi, Kopenhag kriterleri olarak adlandırılan üyeliğin objektif koşullarını AB ile diyalog içinde yerine getirmek durumundadır. Bu bağlamda, AB Komisyonu, bize de danışmak suretiyle, üyelik kriterlerine uyum için nelerin hangi zaman dilimi içinde yapılacağını gösteren bir Katılım Ortaklığı belgesi hazırlayacaktır. Bu belgede, Türkiye'ye yapılacak mali yardımlar da belirtilecektir. Türkiye de, bu belgeyi esas almak suretiyle bir Ulusal Program hazırlayarak uygulamaya koyacaktır. AB Komisyonu'nun Katılım Ortaklığı belgesinin ilk taslağını Temmuz ayında tarafımıza sunması, görüşlerimizi ve Konseyin onayını aldıktan sonra, nihai belgeyi 8 Kasım'da bize iletmesi beklenmektedir. Türkiye'nin Ulusal Programını da Aralık içinde tamamlaması öngörülmektedir.

Türkiye Ulusal Programıyla ilgili teknik çalışmalara başlamış, AB ile müzakerelerin açılması için öncelik taşıyan siyasi kriterlere uyum konusunda, kısa ve orta vadeli bir takvim de içeren teknik raporunu sonuçlandırmak üzeredir. Bu rapor, Başbakanlığa bağlı İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurul Sekreteryasınca, Bakanlığımız dahil, ilgili Bakanlık ve kamu kuruluşları temsilcilerinin katkılarıyla hazırlanmış olup, Kopenhag siyasi kriterlerine uyum için Anayasamız ve ulusal mevzuatımızda yapılması gerekli değişiklik önerilerini içermektedir. Bundan sonraki aşamada raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında ele alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, üyelik hazırlıklarının ortaya çıkaracağı yeni ihtiyaç ve çalışma hacmine uyum sağlanması amacıyla, idari anlamda yeni bir görev dağılımına gidilmesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda, Türkiye'nin ekonomik ve teknik açıdan Topluluk müktesebatına uyumunun iç koordinasyonunu yürütmek üzere, Başbakanlığa bağlı bir AB Genel Sekreterliği kurulması öngörülmüş, bu konuda hazırlanmış olan Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmiştir.

Soru 2: Avrupa Savunma Kimliği Konsepti konusunda geç kalmadan, gerekli müdahale yapılırken Dışışleri Bakanlığının bu konudaki tutumu hangi boyuttadır? Bakanlıklararası koordinasyon tam mıdır?

Cevap 2: Türkiye, Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliğinin (AGSK) geliştirilmesini ve Avrupalıların kıtanın güvenliği ve savunmasında daha fazla rol üstlenmelerini tabii görmektedir. Ayrıca, AB çerçevesinde de böyle bir kimliğin geliştirilmesine NATO bağlamında karşı değiliz ve yeni mekanizmalar ile yapılanmalarda uygun bir yer ve rol almak için çaba sarfetmekteyiz.

AGSK ile ilgili olarak sürdürülen çalışmalara şeffaflık, kapsayıcılık ve güvenliğin bölünmezliği ilkelerinin yön vermesi gerektiğine inanıyoruz. Bu çalışmaların Transatlantik işbirliğine zarar vermemesi ve NATO'nun Avrupa güvenliğindeki öncü rolünün aşındırılmasına yol açmaması gerektiği kanaatindeyiz. Ülkemiz, 50 yıldan bu yana Avrupa'nın güvenliğine yaptığı katkıları devam ettirme iradesinin de bir göstergesi olarak AB'nin Helsinki'de belirlediği "Temel Hedef"e katkıda bulunma önerisini AB'ye iletmıştır. Bu önerimize şimdilik sadece bir ön yanıt alabildik. Kesin yanıtı, "Temel Hedef"le ilgili olarak Kasım ayında yapılacak AB konferansından sonra alabileceğimiz anlaşılıyor.

AGSK/AOGSP (Avrupa Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası) ve AB'nin Avrupa Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası ile ilgili gelişmeler Dışışleri Bakanlığı ve diğer kurumlar arasında sürekli bir eşgüdüm halinde izlenmekte ve gerekli işbirliği yapılmaktadır. Nitekim, 1999 Aralık ayında aktedilen AB Helsinki Zirvesi ve NATO Dışışleri Bakanları toplantısı sonrasında AGSK ve AOGSP ile ilgili gelişmelerin kazandığı ivme de dikkate alınarak, Ankara'da Dışışleri ve Milli Savunma Bakanlıkları, Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği yetkilileri ile Türkiye'nin AB, BAB ve NATO nezdindeki Daimi Temsilcileri ve BAB ve NATO nezdindeki Türk Askeri Temsil Heyeti Başkanlarının katıldıkları üst düzeyli bir değerlendirme toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantıda, AGSK'nın NATO içinde ve dışında geliştirilmesi çabalarına ilişkin temel tesbitler yapılmış; Türkiye'nin bu süreçteki hedefleri ve bu hedeflere varılması yönünde izleyeceği yöntem belirlenmiştir.

Buna ilaveten, 19-20 Haziran 2000 tarihlerinde yapılacak AB Feira Zirvesinde onaylanması beklenen, AOGSP kapsamında üçüncü ülkelerle ilişkiler (katılım) ve NATO-AB ilişkileri kağıtlarının beklentilerimizi tam anlamıyla karşılamaması, 24-25 Mayıs 2000 tarihlerinde Floransa'da düzenlenen Kuzey Atlantik Konseyi Dışışleri Bakanları İlkbahar Toplantısı ve AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Yüksek Komiseri Solana'nın 1 Haziran 2000 günü Ankara'ya yaptığı ziyaret ışığında Dışışleri Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı arasında 6 Haziran 2000 tarihinde ikinci bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Gelişmeler izlenmekte olup, Feira sonrasında yeni durum değerlendirmesi yapılacaktır.

Soru 3: Avrupa Birliğine geçiş sürecinde Batı Avrupa Birliğindeki haklarımızın yeni savunma boyutu içinde muhafaza edilmesini sağlamak için ne gibi girişimlerde bulunulmuştur? Türkiye'nin Avrupa'nın yeni savunma şemsiyesi dışında bırakılma girişimleri karşısında ne yapılmaktadır?

Cevap 3: 23-24 Nisan 1999 tarihlerinde Vaşington'da düzenlenen NATO Zirve toplantısında kabul edilen Ortak Bildiri ve Stratejik Konsept hükümleri çerçevesinde, Türkiye'nin AOGSP'nin geliştirilmesi çabalarında savunduğu husus, Batı Avrupa Birliği'ndeki (BAB) kazanımlarımızın muhafazası ve bunların daha da geliştirilerek AB'ye üye olmayan 6 Avrupalı müttefikin AB içindeki yeni yapılanmaya tam katılımını mümkün kılacak kurumsal bir çerçeveye oturtulması olmuştur. Bu bağlamda Dışişleri Bakanlığı ve dış temsilciliklerimizce yapılan girişimlerde üzerinde ısrarla durulan beklentilerimiz şöyle özetlenebilir:

Avrupa güvenliğini ilgilendiren konularda, halen BAB içinde yapıldığı gibi, günlük planlama ve danışmalara Türkiye'nin düzenli olarak katılımı,

NATO imkan ve yeteneklerinin kullanılacağı AB öncülüğündeki operasyonlarla ilgili karar almaya varan sürece ve uygulama safhasına Türkiye'nin tam ve eşit katılımı,

NATO imkan ve yeteneklerinin kullanılmayacağı AB öncülüğündeki operasyonlarda ise Türkiye'nin karar oluşturma sürecine katılımının temini ve harekate ilişkin karar mekanizmasına tam ve eşit katılım.

Öte yandan, ülkemiz henüz tam üyesi olmadığı AB içinde, AOGSP'nin geliştirilmesi çabalarından haberdar olmasına ve görüşlerini zamanlıca dile getirmesine yardımcı olması açısından, üyesi olduğu NATO ile AB arasında karşılıklı güven ve şeffaflığı esas alan kurumsal ve yapısal bir ilişki tesis edilmesi ve bu ilişkinin tercihan iki örgüt arasında aktedilecek bir çerçeve anlaşması zemininde yürütülmesi görüşündedir.

Yukarıda kısaca özetlediğim görüş ve beklentilerimizin karşılanması amacıyla son dönemde yapılan girişimlerden örnek vermek gerekirse;

1. NATO Genel Sekreteri'nin 9-10 Mart 2000 tarihlerinde Ankara'ya yaptığı ziyaret sırasında görüşlerimizi yukarıdaki çerçevede kendisine aktardım.

2. Sayın Milli Savunma Bakanımız, başka vesilelerle de yaptıkları gibi, 15-16 Mayıs 2000 tarihlerinde Porto'da düzenlenen BAB Bakanlar Konseyi toplantısında görüşlerimizi bir kez daha dile getirmiş, BAB toplantısı çerçevesinde görüştüğü İngiliz karşıtına gerekli izahatlarda bulunmuştur.

3. 24-25 Mayıs 2000 tarihlerinde Floransa'da düzenlenen Kuzey Atlantik Konseyi toplantısında görüşlerimiz teyid edilmiştir. İngiliz, Hollandalı ve İspanyol muhataplarımla Floransa'da yaptığım görüşmelerde görüş ve beklentilerimizi muhataplarımla dikkatine bir kez daha getirdim.

4. Son olarak 31 Mart 2000 tarihinde NATO üyesi AB ülkelerinin, ki bunlar 11 ülkedir, Ankara'daki Büyükelçiliklerine birer nota göndererek, Feira Zirvesinde onaylanacak katılım kağıdında veya hiç olmazsa Portekiz Dönem Başkanlığınca Feira'ya sunulacak ilerleme raporunda ileriye yönelik açılımlar yapılması beklentimizi ilettik.

5. AB Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Solana'nın 1 Haziran 2000 tarihinde Ankara'ya yaptığı ziyaret sırasında kendisine görüş ve beklentilerimizi ayrıntılı şekilde aktardık.

6. Bu girişimlere ilaveten, ilgili dış temsilciliklerimiz AGSK/AOGSP konusundaki görüş ve beklentilerimizi her vesileyle bulundukları ülke makamlarına aktarmakta; gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

AGSK/AOGSP'nin geliştirilmesi çabaları gerek NATO gerek AB içinde halen bir süreç olarak devam etmektedir. Avrupa güvenlik ve savunmasına 1952 yılından beri önemli katkılarda bulunan ülkemizin yeni yapılanma içinde uygun bir yer alacağı yönündeki inancımızı korumaktayız. Temennimiz AB'nin Türkiye gibi AB'ne üye olmayan Avrupalı NATO müttefiklerinin katılımı konusunda tatminkar bir düzenlemeyi belirleme sağduyusunu göstermesidir. Böyle bir düzenleme, AOGSP bağlamında tesbiti gereken NATO-AB ilişkileri ve işbirliği usulleri üzerinde mutabakata varılmasını da kolaylaştıracaktır.